

เทศน์เช้า วันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๘

พระอาจารย์สงบ มนสฺสนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ ตั้งใจฟังธรรมะ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ รัตนตรัยเป็นที่พึ่งที่อาศัย

เวลาราชินีสวรรคตใช่ไหม ถ้าสวรรคต มันเป็นเจ้าของฟ้าแผ่นดินไง ถ้าเป็นสมัยโบราณนะ โกงหัวทั้งประเทศ แต่สมัยปัจจุบันนี้โลกเจริญๆ ไง ไร่ทุกซ์ ๑ ปี ถ้าไร่ทุกซ์ ๑ ปี สิ่งที่ว่าเจ้าฟ้าแผ่นดิน บ้านเมืองต้องมีชื่อมีแป คำว่า “มีชื่อมีแป” เป็นระบบ ระบบมันทำให้ประเทศชาติร่มเย็นเป็นสุข

เราเกิดในประเทศนี้ไง เราเกิดในประเทศนี้ เราเกิดในแผ่นดินอันสมควร ถ้ามีเหตุการณ์วิกฤติขึ้นมา เราแสดงน้ำใจออกต่อกัน

วันนี้วันสวรรคต เขาให้ไร่ทุกซ์ ๑ ปี เราทำบุญกุศลระลึกถึง ระลึกถึงอะไร

ระลึกถึงว่า ชีวิตนี้อยู่ในสังคมที่ร่มเย็นเป็นสุข อยู่ในสังคมที่มีคุ้มครองดูแล แต่คุ้มครองดูแล คนที่ตกทุกข์ได้ยาก ถ้ามีวิกฤติในชีวิต มันก็บอกว่าไม่เห็นมีใครดูแลฉันเลย

คำว่า “ดูแลๆ” ดูแลโดยระบบ แต่คนมันมีคนดีและคนชั่ว ในสังคมทุกคสังคมมีคนดีและคนชั่ว ถ้าคนดีๆ เขาเห็นใครตกทุกข์ได้ยากของเขา เขาจะเกื้อกูลเกื้อหนุนของเขา ถ้าเรามีอำนาจวาสนา เราเกื้อกูลเกื้อหนุนของเรา ถ้าเกื้อกูลเกื้อหนุนของเรา ถ้าเราไม่มีอำนาจวาสนา หรือสิ่งที่มันเป็นวิกฤติ เรามีน้ำใจต่อกัน

เห็นแล้วมันปลงธรรมสังเวช เห็นแล้วสังเวชไหม เห็นสังเวชนะ

ชีวิตเราไม่เป็นอย่างนั้น ชีวิตเราอย่างน้อยมันก็มีบุญมีกุศลคุ้มครองดูแลเรา คนทำคุณงามความดีของเรา ตกน้ำไม่ไหล ตกไฟไม่ไหม้ มันจะทุกข์มันจะยากขนาดไหน มันเอาวิกฤตินั้นรอดมาได้ ถ้าวิกฤตินี้รอดมาได้ เพราะเขาทำกุศลลา ฆมา อกุศลลา ฆมา เขาได้ทำของเขา

เวลาคนที่ไม่ได้ทำมา เห็นใหม่ เวลาเด็ก เวลาเกิดมา พ่อแม่เอาไปทิ้งเลย ไม่มีโอกาสเลยนะ คลอดมาก็ตัดสะดือแล้วทิ้งเลย เขาไม่มีโอกาสอะไรเลย เพราะอะไร เพราะเขาช่วยตัวเองของเขาไม่ได้ แต่วิกฤติของชีวิต มันวิกฤติชีวิตของทุกๆ คนทั้งนั้นนะ

ฉะนั้น เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันมีที่มาที่ไปไง ธรรมะไม่ใช่ลอยมาจากฟ้า ธรรมะไม่มีใครมอบให้ ประทานให้ มีแต่เราโง่หรือเราฉลาด

ถ้าเราฉลาด เราศึกษา ชีวิตนี้เกิดมาทำไม

เรามีอำนาจวาสนานะ เกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปเที่ยวสวน เห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย มันมีผังตรงข้าม ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย

เวลาไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย ผูกมัดประพฤติกปฏิบัติขึ้นมา อาสวัชขยญาณทำลาย อวิชชา ทำลายสิ่งที่ความเป็นพิษในหัวใจของคนไป

เพราะสิ่งที่เป็นพิษในหัวใจของคนนั้นทำให้จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เวลาจิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะมันมีบุญหรือมีบาปละ แล้วแต่ละภพแต่ละชาติเป็นจริงเป็นนิสย ความรู้สึกนึกคิดอันนั้นนะสำคัญนัก สำคัญนักเพราะอะไร

เพราะมันเป็นจริตนิสยของตนไป ถ้าจริตนิสยของตน คิด เราคิดสิ่งใดขึ้นมาถูกต้องชอบ ธรรมทั้งนั้นนะ เวลาคนอื่นผิดไปหมดนะ

แล้วโลกไป โลกธรรม ๔ มีลาภเสื่อมลาภ มียศเสื่อมยศ เราก็เลือกข้างหนึ่ง อยากมีลาภ อยากมียศ อยากมีคุณงามความดีทั้งหมดเลย แล้วผังตรงข้ามละ

มันมีผังตรงข้าม มีดีและสว่าง มันของคู่ ถ้าของคู่ขึ้นมา เราก็ทำมาทั้งคู่ ทำความดีของเรา เราก็มีความผิดพลาดในชีวิตของเรามากมายมหาศาลเหมือนกัน

แต่ถ้าเราเกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนาไป พระพุทธศาสนาเวลาสอนขึ้นมา สอนถึงธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สอนถึงสัจจะความจริงอันนั้น ถ้าเราพิจารณาของเราแล้วไป

เวลามันทุกข์ มันเป็นอริยสัจ ทุกข์เป็นความจริงใจ เวลาชราคร่ำคร่าณะ พระเราทำผิด วินัยนี่ผิดหมดนะ เว้นไว้แต่ภิกษุใช้กับภิกษุชราคร่ำคร่า มันทำไม่ได้ มันทำไม่ได้หรอก

นี่เหมือนกัน เวลามันแก้มันเฒ่าขึ้นมา เราให้อภัยต่อกันใจ

คนแก่ๆ ให้เขาได้ฝึกทำงานของเขา ถ้าไม่อย่างนั้นแล้วเขาจะช่วยตัวเองเขาไม่ได้เลย แล้วเวลาติดเตียงขึ้นมา เราต้องจำนนกับสิ่งนั้นนะ เขายังไม่ตาย แต่ช่วยตัวเองไม่ได้ แต่ของเรา ถ้ายังเดินได้ เรายังคิดเป็น คิดได้ สุขภาพกาย สุขภาพจิต นี่บุญ

เวลาคนให้พรกันใจ ขอให้ร่างกายแข็งแรง แล้วที่สำคัญที่สุดนะ ขอให้ฉลาด ขออย่าให้ เชื่อใครได้ง่ายๆ

เวลาศรัทธาความเชื่อๆ เราศรัทธา เราให้สิทธิทุกคน เราฟังทุกๆ คนนะ แต่เชื่อไหม เรามีสติปัญญาเล็กน้อยขนาดไหน เราฟังแล้วเราคิดใจ ถ้าเราคิดนี้แหละ ทำให้เราพ้นจากบ่วง ทำให้เราพ้นจากการครอบงำ ถ้าพ้นจากบ่วง พ้นจากการครอบงำ แล้วเราฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาจะ บำบัดตั้ง สันติภูมิโก ไม่ใช่ศรัทธาแล้ว

ศรัทธาๆ ศรัทธาดีเราให้ไปศึกษาค้นคว้า เพราะศรัทธาทำให้ชีวิตมีคุณค่า มีสามัญสำนึกใจ มีความรู้สึกนึกคิดใจ ถ้าไม่ศรัทธา มันคิดแต่ตัวมันยิ่งใหญ่ ปฏิสันดานะทั้งหมด ของเรายิ่งใหญ่

อวดตา อวดตาและอนัตตา เวลาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา อวดตาทำให้เราทำอะไรไม่ได้เลย เพราะว่าเราดีกว่าคนทุกๆ คน ทำความสงบของใจก็ทำไม่ได้

ถ้าใจสงบเข้ามา ใครดีกว่าใคร สัมมาสมาธิ ศีล สมาธิ ปัญญา มรรค ๘ ทุกคนฝึกหัดปฏิบัติได้ใจ

ใจดวงใดไม่มีมรรค ใจดวงนั้นไม่มีผล

ใจของดวงใดที่ไม่มีความฉลาดขึ้นมา ไม่ฝึกหัดให้เป็นขึ้นมา

มันต้องเป็นของเราขึ้นมาไง ศีล สมาธิ ปัญญาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็
เป็นขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศีล สมาธิ ปัญญาของหลวงปู่มัน ก็เป็นของหลวงปู่
มัน

ศีล สมาธิ ปัญญาของเราอยู่ในตำรา อยู่ในตำรา ภูคึดเอา ภูพอใจเอา ภูคาดคะเนเอา
เพราะเห็นสังคมไง เห็นเขาทำกันแล้วมันประสบความสำเร็จไง เราก็ทำพอเป็นพิธี เขาทำ ภูก็ทำ
ด้วย แต่ภูไม่รู้อะไรเลย

มันต้องเป็นของเราสิ ถ้าเป็นของเราขึ้นมา โอ้โฮ! มันมหัศจรรย์ในหัวใจดวงนี้แล้ว

สิ่งที่เกิดขึ้นมา สภาวะสังคม สภาวะแวดล้อม นี่ไง เขาว่าจิตวิทยา ถ้าสังคมที่ดียังจะทำ
ให้มนุษย์นั้นเป็นคนที่ดีงาม เวลาสังคมที่ดียังมา สิ่งทีสภาวะแวดล้อมต่างๆ ทำให้ทุกคนฝึกหัด
แล้วเห็นแล้วมันมีความละเอียด มีความเกรงกลัวบีบคั้นด้วยประเพณีวัฒนธรรม

ประเพณีๆ ความเชื่อ เวลาคนเขาไม่เอา มันหนักกว่ากฎหมายอีก กฎหมายเวลาตัดสินก็
ตัดสินไปตามนั้นนะ

ถ้าเรามีสติมีปัญญาของเรา เราฝึกหัดของเรา เรามีการกระทำของเรา แล้วคนที่มีสัจจะ
เวลาครูบาอาจารย์ที่ฝึกหัดปฏิบัติท่านมีสัจจะของท่าน พูดคำไหนคำนั้น

เวลาพระอรหันต์ๆ นะ คำไหนคำนั้น

โอ้เภาละ พูดร้อยคำ หารทั้งหมดเลย คำเดียวยังเชื่อไม่ได้ ไรสาระ

คำไหนคำนั้น ตัดสินใจแล้วทำแบบนั้น แล้วทำให้ได้ด้วย แล้วทำให้ได้ ไม่ได้ก็พยายาม นี่
ความเพียรชอบ

ชีวิตมันก็ทุกข์มันก็ยากอยู่แล้ว ทุกคนเวลาคิดเข้าข้างตัวเองไง งานเราล้นมือ เราต้องมา
ภาวนาอีกหรือ

งานล้นมือ งานหาเลี้ยงปาก หาเลี้ยงความมั่นคงของชาติของตระกูล แล้วหัวใจละ ที่มัน
ทุกข์มันยากอยู่เนี่ย เวลามันทุกข์มันยาก แล้วงานอะไรละ

เวลาทำงาน ทุกคนบอกว่าเหนื่อยยากทั้งนั้นนะ แต่เวลาหลวงตาพระมหาบัวท่านบอกว่า ถ้ายังไม่ได้ภาวนา อย่าเพิ่งพูดนะ

ถ้าภาวนาขึ้นมา เห็นใหม่ เวลามันจะเป็นมันจะตาย มันเผชิญเลย ความเป็นความตาย อะไรเป็นอะไรตาย แล้วไม่กลัว คนเกิดตายๆ มาถึงภพที่ชาติแล้ว เกิดตายๆ มาตลอดเวลา เกิดมาทั้งหมด ตายทั้งสิ้น ไม่มีใครเหลือ แล้วมันจะตายอีกภพอีกชาติหนึ่งที่เราเผชิญความจริง มันจะไปเสียตายอะไรวะ ก็เกิดตายๆ มาถึงภพที่ชาติแล้ว ไม่เห็นมีอะไรเป็นขึ้นเป็นอันเลย แล้วขณะนี้ถ้าฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาจนมันเป็นความจริงขึ้นมา มันจะตายโดยที่ไม่มีคุณสมบัติ คุณงามความดีเลย ให้มันรู้ไป

แล้วถึงเวลาแล้ว หลวงตาพระมหาบัวพูดประจำ เวลาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา ก็เลสเตาย เราไม่ตาย ก็เลสเตาย ก็เลสเตายต่อหน้า พอก็เลสเตายนะ โอ๊ะ! โอ๊ะ! มหัศจรรย์นะ ก็เลสมันตาย

ยถาภูตัง เกิดญาณทัสสนะ เกิดความเห็นว่างกิเลสมันตาย

เราว่ากิเลสเป็นนามธรรม

ใช่ กิเลสเป็นนามธรรม แต่กิเลสมันอยู่กับเรา เวลาเราสงสัยใจ ภายกับใจ จิตวิญญาณเป็นอย่างไร แล้วจิตวิญญาณ กุศลก็ทำคุณงามความดี อกุศลก็ทำความชั่ว ใจจิตวิญญาณนั้นแหละมันยังมีกิเลสอีกนะ นี่ไง กิเลสอยู่ที่ฐิติจิตใจ

แล้วจิตมันอยู่ไหน แล้วมันเคยเห็นจิตมันไหม แล้วมันภาวนาเป็นหรือเปล่า

ถ้าภาวนาเป็นขึ้นมาละ สภาวะแวดล้อมนะ สาธุ เป็นบุญและบาปของคน อยู่ในสังคมใด อยู่ในหมู่ชนใด สาธุ สภาคกรรม แต่เวลาปฏิบัติมา จะสังคมที่ประณีตขนาดไหน สังคมที่ทุกข์ยากขนาดไหน เวลาปฏิบัติขึ้นมาในใจของเขา ใจของเขาต้องเป็นสัมมาสมาธิเข้ามา

ถ้าสัมมาสมาธิเข้ามา มันจะยกขึ้นใจ ยกขึ้นวิปัสสนา เห็นกิเลสของตัวเองในใจของตน เห็นสติปัฏฐาน ๔ คือเห็นกิเลสในใจของตน แล้วเห็น แล้วรู้ แล้วเข้าใจ

แล้วเวลากาวนาไป เวลาใช้กาวนามยปัญญา เวลามันปล่อยมันวางขึ้นมา มันเคยปล่อยวางมา แล้วไม่เห็นมีอะไรดีขึ้นมา แล้วปล่อยวางไปแล้วก็ต้องมาหมุนเวียนใหม่ มาทดสอบอยู่อย่างนี้หรือ

อ้อ! มันไม่มีชนะ มันไม่สมมุจเจตพหาน มันไม่นิโรธ มันไม่ดับทุกข์

เวลาพิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่า จากตทังคปหานที่ฝึกหัดปฏิบัตินะ คนไม่ผ่านมันจะรู้ได้อย่างไร ใ้ที่มันเป็นของชั่วคราวๆ ใช้ปัญญาเหมือนกัน ทุกอย่างเหมือนกัน แต่เวลามันทำบ่อยครั้งเข้าจนมีความชำนาญมากขึ้นไป

เหมือนเราสับไม้ๆ สับจนมันแห้ง มันบิ่น จนมันใกล้ขาด เวลามันขาด ไม้มันหักออกจากกันนะ ไม้มันแยกออกจากกันนะ ก็เลสตายไป กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ มันเข้ามา เห็นใหม่ รู้จักมันใหม่

ไม่รู้จัก เพราะไม่เคยเห็นไง อยู่ทีवासนาไง ถ้าवासนาของคนมันจะมีมากน้อยขนาดไหน เราก็บริหารของตน

เวลาความทุกข์ความยาก ชีวิตมันมีความทุกข์ความยากอยู่แล้ว ความทุกข์ความยาก ความทุกข์ความยากเพื่อหาเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง ถ้าความทุกข์ความยาก ความทุกข์ความยาก เพื่อจะเผชิญกับกิเลสในหัวใจของตน ความทุกข์ความยากมันเป็นผลงานของเราไป

เวลาจิตสงบแล้ว ใ้โฮ! มีความสุขมาก เวลาใช้ปัญญาไป เวลามันปล่อยมันวางขึ้นไป จะเหาะเหินเดินฟ้า

หลวงปู่เจี๊ยะท่านพูด เดินจงกรมเหมือนจะเหาะๆ แต่มันไม่เหาะๆ

เราฟังแล้ว ใ้โฮ! มันนี่จริง มันเหมือนกันไง เดินจงกรมมันเหมือนจะเหาะเลยนะ จากหัวทางจงกรมไปท้ายทางจงกรม มันเหมือนลอย จะลอยขึ้นไป แต่มันไม่ลอย มันอยู่อย่างนั้นนะ จิตมันเบา จิตมันใช้สติปัญญาไปแล้วมันปล่อยวางหมดนะ โลกนี้ของเราละ มันลอยไปลอยมา มันเบาของมัน เขาทำของเขา นี่เวลาครูบาอาจารย์ที่ท่านฝึกหัดปฏิบัติของท่าน

ไ้เราเวลาเห็นทางจกรม อาเจียนเลยนะ สะอิดสะเอียนนะ เพราะอะไร มันดกมันดาน มันทุกข์มันยาก

ก็พยายามของเรา กุสลา ธมฺมา อกุสลา ธมฺมา ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด สูงต่ำดำขาว จะสูงส่งต่ำต้อยขนาดไหน ชีวิตนี้ต้องสิ้นไป แล้วเกิดมาทำไม จะสร้างคุณงามความดีอะไร

ลองระลึกสิ ระลึกว่าอะไรเป็นคุณงามความดีของเราบ้าง ลองระลึกสิว่าจิตเราเคยสงบไหม นี่สัญญาจำได้ ลองระลึกสิว่าเราเคยมีปัญญาที่มันเลอเลิศ เลอเลิศหมายความว่ามันเท่าทันความคิดของตนแล้ววาง ปัญญาคือรอบรู้ในกองสังขาร รูป เวทนา สัญญา สังขาร ความคิด ความปรุ้ง ความแต่ง

ไ้เพราะความคิด ความปรุ้ง ความแต่ง แล้วเราก็ติด เราก็ดอนมันลากไปๆ ไม่เคยรู้เท่าทันมันเลยนะ

ปัญญาในพระพุทธศาสนาคือปัญญารอบรู้ในกองสังขาร ถ้ารอบรู้ในกองสังขาร ก็รอบรู้ความคิดเราใจ รอบรู้ที่ว่ามันทุกข์มันยาก มันลำบากมันลำบาก มันจะเป็นมันจะตาย

ไม่ตาย พอใจ เพราะเราได้เกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เราเกิดมาท่ามกลางที่ครูบาอาจารย์ที่ออกประพาศปฏิบัติบิณฑิ

แล้วเขาจะปฏิบัติดีปฏิบัติชั่ว ไม่ต้องไปยุ่งกับเขา เพราะว่าเรารู้ไม่เท่าทันเขาหรอก แต่เราได้เห็นใจ เห็นวิธีการปฏิบัติใจ แล้วเราจะฝึกหัดปฏิบัติของเราด้วยใจ

นี่เง ทานอาหาร ทานแล้วเราก็ได้รสชาติของอาหารนั้น ปฏิบัติแล้วรสชาติของธรรมละมันเป็นอย่างนั้นจริงๆ หรือ มันลอยมาจากฟ้าอย่างนั้นหรือ เวลาจิตสงบแล้วมันส่งออกไปรู้ไปเห็นอะไรร้อยแปด มันเป็นประโยชน์กับใคร เวลาคนที่เขาไม่มีสติปัญญา เขาก็ทำของเขาอย่างนั้น ไ้พวกไสยศาสตร์ที่เขาเชื่ออย่างนั้น เขาก็ทำอย่างนั้น เชื่อเพราะเคารพบูชาสิ่งอย่างนั้น แล้วสิ่งใดก็อุปาทานคิดเอาเอาไปเง แล้วเรามีวาสนาแค่นี้หรือ

ถ้ามีวาสนา มันไม่เชื่อ มันไม่เชื่อ เพราะใครๆ ก็ทำได้ เดียวนี้ละครที่ทำได้ดีกว่าด้วย แล้วชีวิตมีแค่นี้หรือ แล้วเราก็ตายไป

แต่ถ้าเราฝึกหัดปฏิบัติเอาจริงเอาจังของเราขึ้นมา เวลาเป็นสมาธิ จิตมันสงบแล้ว ถ้ามีความชำนาญแล้ว เขย่าอย่างไรมันก็อยู่อย่างนั้นนะ

เขย่า คำว่า “เขย่า” ทดสอบใจ

ใจของเราพอเป็นสมาธิหน่อย พอมันถอยมา เข้าไม่เป็นเลย เข้าไม่ได้เลย แต่ของเราเนี่ย เขย่าเลย เขย่าเพื่ออะไร ชำนาญในวิธี เพราะเขย่าอย่างนี้แล้ว ฐานมันมั่นคงแล้ว ถ้ามันใช้ปัญญาแล้ว ฐานที่ดีงาม มันมีกำลังของมัน พิจารณาไป นี่ปัญญาที่เกิดจากสมาธิ ไม่ใช่ปัญญาที่เราเพื่อเจ้อเพื่อฝันของเราอยู่อย่างนี้

ปัญญาที่เกิดจากสมาธิ มันรู้ มันเห็น มันชัดเจนของมัน ถ้ามันชัดเจนของมัน เห็นใหม่

เกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา ทำไมมนุษย์คนหนึ่งมันฝึกหัดปฏิบัติได้ขนาดนี้ แล้ว เวลาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา จิตมันรู้ได้ขนาดนี้

หลวงปู่มั่นท่านลั่นกิเลสที่เชียงใหม่ ท่านสั่งพระทั้งหมดเลย อย่าบอกใครนะ อย่าบอกใคร แต่ท่านต้องพูดกับพระ เพราะพระก็หวังเส้นทางแบบนี้ ถ้าหวังเส้นทางแบบนี้ ท่านชี้ให้ได้หมดนะ แล้วชี้เข้าไปในใจเองด้วย แล้วถ้าเอ็งทำไม่ถูกนะ ท่านไล่บอกเลย

เวลาเป็นจริงเป็นจัง ไม่ต้องคาบไปฟ้องใคร ไม่ต้องคาบไปบอกใคร เพราะมันเต็มในหัวใจของหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นของท่านอยู่แล้ว มันเป็นข้อเท็จจริงอยู่แล้ว ถ้าเป็นข้อเท็จจริง อย่าบอกใครนะ เพราะความเห็นของโลกกับความเห็นของธรรมแตกต่างกัน

แม้แต่ภาคปริยัติกับภาคปฏิบัติยังเข้ากันไม่ได้เลย ในความเห็น แต่เวลาประพฤติปฏิบัติไปแล้วนะ เหมือนกัน อันเดียวกัน

เพราะมันยืนยันจากหลวงตาพระมหาบัว เวลาไปศึกษาค้นคว้าเป็นมหา ไปหาหลวงปู่มั่นใจ

มหา มาหาอะไร มาหามรรคผลนิพพานใช่ไหม ไม่ได้อยู่ในตำรา ไม่ได้อยู่ในวัตถุใดๆ ทั้งสิ้น อยู่ในใจของท่านนั่นแหละ เวลาจะฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมานะ ถ้าฝึกหัดปฏิบัติพร้อมกับ ทฤษฎีไป มันจะตะมะมันจะถีบ

คือมันรู้ล่วงหน้าหมดนะ มันชักนำไปทางกิเลสทั้งสิ้นนะ ผีนเจียนตาย แล้วกว่าจะรู้ตัว เกือบตาย ถ้าไม่มีคนเป็น แต่นี่หลวงปู่มันท่านเป็นของท่านอยู่แล้ว เวลาท่านปฏิบัติไปถึงที่สุด เออ! ไซ้ อันเดียวกันเลย

สิ่งที่ภาคปริยัติคือธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นสมบัติขององค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สมบัติของพระสาวกบุตร สมบัติของพระโมคคัลลานะก็เป็นสมบัติ ของท่าน สมบัติของหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นก็เป็นสมบัติของท่าน บัจฉัตตัง สันติฎฐิโก ใครไป แย่งชิงความรู้ความเห็นในหัวใจของท่านเป็นไปไม่ได้ แต่ถ้าเรารู้เป็นความจริงของเราขึ้นมา นั้นนะเป็นของเรา

ถ้าเป็นของเรา มันมีบุคคล ๔ คู่เหมือนกัน ทำไมมันจะไม่เข้าใจว่าหลวงปู่มันทำอะไร ทำไมมันไม่เข้าใจธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะพระอรหันต์เหมือนกัน พระอรหันต์เท่ากัน ไม่มีความแตกต่างกัน แตกต่างกันที่อำนาจวาสนา มันจะมีอะไรลึกกลับ ซ้ำซ้อน

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง ธรรมวินัยนี้แปลตลอด รอแต่คนที่มีความสามารถ ธรรมวินัยนี้ไม่มีลบลมคมใน แปลตลอดเลย เราต่างหากทำได้หรือไม่ได้ เอวัง